

Jestřabí v Krkonoších

Jestřabí v Krkonoších je malá horská obec, tvořená třemi místními částmi, Jestřabím, Křížlicemi a Roudnicí, které dnes mají dohromady přibližně 243 stálých obyvatel na rozloze 1030 ha. Obec se rozkládá v kopcovitém terénu s rozptýlenou zástavbou v údolích Jestřabského, Roudnického a Křížlického potoka a táhne se od říčky Jizerky - Křížlice (500 m.n.m.) až téměř k vrcholu Kobyly (897 m.n.m.) Vzdálená 7 km severozápadně od Jilemnice. První písemná zmínka je r. 1492 (Zemské desky, dělení Štěpanického panství mezi Valdštejny). Křížlice byly v 19. st. významným protestantským centrem. V oblasti bujel také spiritismus. Lidé se živili perlařením, domácím tkalcovstvím, prací v lese a drobným zemědělstvím, později prací v textilních továrnách. Fungovalo zde množství spolků – Sokol, Orel, ochotnické divadelní spolky, včelařský spolek, sbory dobrovolných hasičů, kapely apod. V důsledku snižování počtu obyvatel se v roce 1960 se spojily Jestřabí a Roudnice a r. 1970 se připojily Křížlice a vznikla dnešní podoba obce Jestřabí v Krkonoších. Dnes je Jestřabí v Krkonoších především rekreační a turistickou oblastí, vyhledávanou pro svoji klidnou atmosféru, polohu a čerstvý vzduch.

Území obce spadá do III. zóny Krkonošského národního parku nebo jeho ochranného pásma. Živo je v obci zejména v zimě, kdy sem proudí milovníci sjezdového lyžování vhodného pro rodiny s dětmi, v provozu přímo na Jestřabí je vleč Na stráňce, na Roudnici se zase v blízkosti nalézá horní stanice vítkovického Skiareálu Aldrov a v dosahu je též Skiareál Vurmovka. Na své si přijdou i vyznavači bílé stopy – na území obce je upravováno kolem 25 km lyžařských běžeckých tras s návazností na Poniklu, Vítkovice, Rezek, Dvoračky a dále přes Harrachov na Jizerskou magistrálu. V létě obec Jestřabí v Krkonoších představuje cíl pěších turistů či cyklistů hledajícím půvabná přírodní zákoutí a nešetné rozhledy do kraje (Bezděž, Ještěd, Trosky, Ralsko, Zvičňa, Kumburk, Bradlec ...) či panoramata krkonošských vrcholů (Kotel, Kozí hřbet, Žalý...) mimo ruch hlavních krkonošských turistických center. V obci jsou k vidění také zachovalé původní roubenky představující klenot krkonošské lidové architektury. V obci působí sbor dobrovolných hasičů Křížlice, zal. r. 1903, místní knihovna, zdravotní středisko. Na Roudnici možnost koupání na vlastní nebezpečí v hasičské nádrži. Do obce jezdí pravidelně autobusová linka z Jilemnice. Obec Jestřabí v Krkonoších je východím bodem turistických tras a túr na hřebeny (Rezek, Dvoračky, Rokytnice nad Jizerou...). Vedou zde některé značené turistické trasy a cyklotrasa KRMAP, ale mimo to je obec propletena desítkami kilometrů neznačených polních i lesních cest, spojujících půvabné samoty a zachovalou přírodu s okolními vesnicemi. V Křížlicích je nově zbudovaná naučná stezka Po zarostlých místech Kavánových obrazů, která zájemce provede po místech, kde maloval své krajiny slavný ak. malíř František Kaván (1866 – 1941) a dovede také na místo jeho rodného domku ve Víchovské Lhotě, na pomezí Roudnice a Křížlic. Dále Roudnici a Křížlicemi prochází questingová trasa Od mlýna k mlýnu vedoucí z Vítkovic a mající cíl u Křížlického Mikoláškova mlýna, vzácného dokladu podkrkonošské mlýnské architektury, kulturní památka. (foto). Jestřabí je rodištěm spisovatele, pedagoga, sbornístra a buditele slovenského lidu Jana Kadavého (1810-1883 v Martině, Slovensko), pamětní deska z r. 1960 na Krakonošově hospodě, Jestřabí č.p. 33., v Křížlicích se narodil průkopník kriminalistické metody mechanoskopie Ladislav Havlíček (1900 – 1976 Chicago, USA), dále ak. malíř a ilustrátor Cyril Kutlík (1869 – 1900 Bělohrad, Srbsko). Nachází se zde také památné stromy. Jasan ztepilý na Roudnici u č.p. 6, Farská lípa v Křížlicích u č.p. 77. Na Roudnici lze navštívit tzv. arboretum – park se vzrostlými druhy dřevin. Unikátem Jestřabí je polní letiště ležící v příhodné poloze na náhorní plošině nad centrem vsi, místo je veřejností oblíbeno k pouštění draků a provozování snowkitingu a také se zde konají svatební obřady. Od letiště vede lesní cesta ke Stromkovické kapličce - poutnímu místu se léčivou vodou a křížovou cestou. Krajinnou dominantou Křížlic jsou dva kostely nedaleko od sebe – evangelický z r. 1786 a katolický Sv. Jana Křtitele z r. 1814, poukazující na historii vesnice. Pomníky padlým obětem světových válek lze nalézt v centru Jestřabí a Křížlic.

Jestřabí v Krkonoších to mała górská wieś, składająca się z trzech części – Jestřabí, Křížlice i Roudnice – które dziś liczą sobie razem około 243 stałych mieszkańców. Gmina zajmuje powierzchnię 1030 ha. Leży w pagórkowatym terenie, charakteryzuje się porozrzucaną zabudową koncentrującą się w dolinach potoków Jestřabskiego, Roudnickiego i Křížlickiego. Ciągnie się od rzeki Jizerki (Křížlice, 500 m n.p.m.) aż prawie do szczytu Kobyly (897 m n.p.m.). Od Jilemnice jest oddalona o 7 km na północny zachód. Pierwsze pisemne wzmianki o wsi pochodzą z 1492 roku (księgi sądu ziemskiego, podział Dominium Štěpanického między Waldsteinów). W XIX wieku Křížlice były ważnym ośrodkiem protestantyzmu. W regionie popularny był też spirytyzm. Ludzie utrzymywali się z produkcji szklanych paciorków, chałupniczego tkactwa, pracy w lesie i uprawy roli, później pracowano w fabrykach włókienniczych. Działo tu wiele organizacji – Sokol, Orel, ochotnicza organizacja teatralna, związek pszczelarzy, ochotnicza straż pożarna, zespoły muzyczne i in. W efekcie spadku liczby mieszkańców w 1960 roku połączono Jestřabí i Roudnice, a w 1970 roku dołączono do nich Křížlice. W ten sposób powstała gmina Jestřabí v Krkonoších. Dziś Jestřabí v Krkonoších to przede wszystkim ośrodek rekreacyjno-turystyczny, popularny z uwagi na spokojną atmosferę, położenie i czyste powietrze. W trzech miejscach zabudowań to obiekty rekreacyjne, letniskowe i pensjonaty. Teren gminy należy do III strefy ochrony Karkonoskiego Parku Narodowego oraz jego otuliny. Gmina ożywia się szczególnie w zimie, kiedy przybývają tu licznie miłośnicy narciarstwa zjazdowego. Trasy narciarskie odpowiadają potrzebom przede wszystkim rodzin z dziećmi; w samym Jestřabí znajduje się wyciąg Na stráňce, w pobliżu Roudnice zlokalizowana jest górna stacja vítkovického kompleksu narciarskiego Skiareál Aldrov, niedaleko też jest kolejny kompleks – Skiareál Vurmovka. Coś dla siebie znajdą tu także narciarze biegowi – na terenie gminy przygotowanych jest łącznie 25 km tras biegowych, połączonych z trasami w Ponikli, Vítkovicach, Rezeku, Dvoračkach i dalej przez Harrachov z Magistrálą Izerską. W lecie gmina Jestřabí v Krkonoších zmienia się w cel wycieczek pieszych i rowerowych. Turycy przyjeżdżają tu dla urokliwych zakątków, piękna natury, wspaniałych widoków na dalszą (widać Bezděz, Ještěd, Trosky, Ralsko, Zvičňa, Kumburk, Bradlec i in.) i bliższą okolicę (karkonoskie szczyty: Kotel, Kozie Grzbiety, Žalý, in.). Jest tu pięknie, a jednocześnie znajdujemy się poza głównymi i ruchliwymi ośrodkami turystycznymi. Działa tu ochotnicza straż pożarna Křížlice, powstała już w 1903 roku, znajdziemy tu też bibliotekę i ośrodek zdrowia. W Roudnicach istnieje możliwość kąpiel w zbiorniku strażackim (na własne ryzyko). Kursuje regularna linia autobusowa z Jilemnice. Jestřabí v Krkonoších jest bazą wypadową do wycieczek w góry, w tym w partie grzbietowe (Rezek, Dvoračky, Rokytnice nad Jizerą itd.). Prowadzi tędy kilka szlaków turystycznych, a także szlak rowerowy czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego (KRMAP); oprócz tego znajdziemy tu gęstą sieć kilkudziesięciu kilometrów nieoznakowanych dróg polnych i leśnych, łączących pojedynczo porozrzucane gospodarstwa z okolicznymi wioskami. W Křížlicach została niedawno stworzona mini ścieżka dydaktyczna, ukazująca malowniczo, otwarte plenery znane z obrazów czeskiego malarza Františka Kavána (1866 – 1941). Zainteresowani zapoznać się mogą z jego ulubionymi miejscami, a do tego odwiedzić miejsce, gdzie w Víchovské Lhoci na granicy Roudnic i Křížlic stał jego rodzinny dom. Przez Roudnice i Křížlice prowadzi także trasa questowa „Od mlýna do mlýna”, prowadząca z Vítkovic do mlýna Mikoláškův w Křížlicach, będącego rzadkim już dziś świadectwem podkarkonoskiej architektury mlýnskiej. Młyn ma status zabytku kultury (foto). W Jestřabí urodził się pisarz, pedagog, chórmistrz oraz słowacki działacz narodowy Jan Kadavý (1810 – 1883 w Martinie, Słowacja); na gościńcu Krakonošova hospoda (Jestřabí 33) znajduje się poświęcona mu tablica pamiątkowa z 1960 r. Z kolei w Křížlicach urodził się pionier kryminalistycznej metody mechanoskopii Ladislav Havlíček (1900 – 1976 r. w Chicago, USA), artysta malarz i ilustrator Cyril Kutlík (1869 – 1900 r. w Belgradzie, Serbia). Znajdziemy tu drzewa-pomniki przyrody: jesion wyniosły w Roudnicach koło domu nr 6, lipę zwaną parafialną (Farská lípa) w Křížlicach koło domu nr 77. W Roudnicach można też odwiedzić arboretum – niewielki park z różnymi gatunkami dużych drzew. Ciekawostką Jestřabí jest lotnisko polowe, które rozciąga się na wyżynie powyżej centrum wsi. Kiedyś wykorzystywano je do wapnowania zbiornika wodnego Souš oraz opryskiwania pól. Dziś czasem odbywają się tu ćwiczenia wojska oraz służb ratowniczych, poza tym miejsce nadaje się świetnie do puszczania latawców oraz snowkitingu. Odbywają się tu też... śluby. Z lotniska odchodzi leśna droga, która prowadzi do Kapliczki Stromkovickéj – miejsca pielgrzymkowej z lecniczką wodą i drogą krzyżową. Z ciekawych zabytków warto wymienić znajdujące się niedaleko od siebie w Křížlicach dwa kościoły – ewangelicki z 1786 roku oraz katolicki pw. św. Jana Chrzciciela z 1814 roku, które wiele mówią o historii wioski. W centrum Jestřabí i Křížlic znajdziemy też pomniki ofiar wojen światowych.

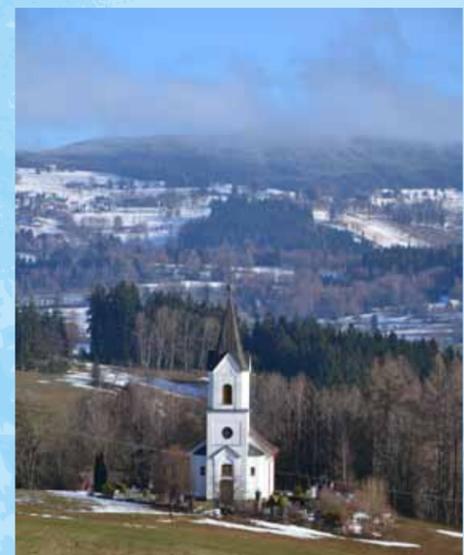

Jestřabí v Krkonoších is a little mountain municipality with three parts – Jestřabí, Křížlice and Roudnice. Nowadays, there is approximately 243 inhabitants in the municipality which takes up the area of 1,030 hectares. The municipality spreads in the hilly area with the built-up areas corresponding to the courses of Jestřabský, Roudnický and Křížlický Creeks; the lowest elevation is near to Jizerka Creek in Křížlice (500 meters above sea level) and it rises nearly all the way to the Kobyly Hill (897 meters above sea level). The municipality is situated 7 km north-west of Jilemnice and it was first mentioned in historical sources in 1492 (old land register; about the Štěpanice Domain being divided among the members of the Valdštejn family). Křížlice were a protestant center in the 19th century; spiritism flourished in the area as well. People earned their living as glass-bead makers, home-weavers, forest workers or farmers and later the inhabitants were working in textile industry. There used to be many common-interest associations; such as Sokol, Orel, amateur theater group, beekeeper club, voluntary firefighters, music groups etc. Jestřabí and Roudnice merged in 1960 as a consequence of decreasing number of inhabitants; and then in 1970 Křížlice joined in and today's Jestřabí v Krkonoších was established. Jestřabí v Krkonoších has become a tourist area above all; the tourist seek the area for its calm atmosphere, nice location and clean air. Two thirds of all buildings are weekend houses, huts, lodges or holiday apartments. The area of the municipality falls into either Zone 3 of the Krkonoše National Park (KRMAP) or into its buffer zone. Many tourists come to the municipality in winter; the skiing enthusiasts come with their children to the ski lift "Na stráňce" which is located in Jestřabí; the more advanced skiers will find the upper station of Aldrov Ski Resort near to Roudnice and the Ski Resort Vurmovka is also at hand. The cross-country skiers are also not forgotten as there are about 25 km of groomed ski-trails which will take you to ski-trails in Poniklá, Vítkovice, Rezek, Dvoračky, Harrachov and Jizerská magistrála (the Jizera Cross-Country Route). In summer, the hikers (majority of tourists in the summer season are hikers) admire the picturesque landscape and views of the Krkonoše Mountains (where they can see for example the following hills: Kotel, Kozí Hřbet, Žalý and many others) or to Bezděz, Ještěd, Trosky, Ralsko, Zvičňa, Kumburk, Bradlec and other hills which are not part of the Krkonoše Mountains. Several timbered houses have been preserved in the municipality and they represent rural architecture of the Krkonoše Mountains. Up to now, there are volunteer firefighters (established in 1903), public library and health center in the municipality. If you wish, you can have a swim in the firefighter's reservoir in Roudnice, but you will enjoy the fun at your own risk. There is a regular bus connection to Jilemnice. Jestřabí v Krkonoších is a traditional starting point of many tourist trails – to Rezek, Dvoračky, Rokytnice nad Jizerou and many other places. Some marked tourist trails and the KRMAP cycling route lead through the municipality, but there are also dozens of unmarked paths which would lead you either to some hamlets or villages near-by. An educational mini-trail called "Po zarostlých místech Kavánových obrazů" has just been prepared in Křížlice; this trail will take you to the places where František Kaván (a painter, 1866 – 1941) was painting his landscape pictures and to his house (located in Víchovská Lhota). A new quest track called "Od mlýna k mlýnu aneb vítkovický quest o výhledech jest" (From One Mill to Another or Else Enjoying the Views on the Vítkovice Quest) leads through Křížlice and finishes at the Mikolášův mlýn (Mikoláš's Mill) in Křížlice, which is a cultural heritage (photo). Jestřabí is also a birth place of Jan Kadavý (1810 – 1883 in Martin, Slovakia) who was a writer, teacher, choir master and Slovak people revivalist. Ladislav Havlíček (1900 – 1976 in Chicago, USA), a pioneer of tool marks examination in criminology, and a painter and illustrator Cyril Kutlík (1869 – 1900 Belgrade, Serbia) were born in Křížlice. Two protected trees have been growing in the municipality – European ash (Fraxinus excelsior) in Roudnice by the house No. 6 and linden tree in Křížlice by the house No. 77. A park with a variety of trees – called arboretum – can be found in Roudnice. A unique place in Jestřabí is the airport in the fields in the highlands above the center of the municipality; in the history it was used for treating the Souš Reservoir and surrounding fields, nowadays it is sometimes used for military and emergency units practice. With the public, the place is frequently sought for kiting, snow kiting and as a place for wedding ceremonies. A forest path from the airport will lead you to Stromkovice Chapel – a place of pilgrimage with healing water spring and Calvary. There are two churches in Křížlice – Evangelical Church built in 1786 and Catholic Church of Saint John the Baptist, built in 1814 – which are situated not far from each other. A cenotaphs may be found in the center of Křížlice and Jestřabí; commemorating those who died during the world wars.

Jestřabí v Krkonoších (Jestřabí im Riesengebirge) ist eine kleine Berggemeinde 7 km nordwestlich von Jilemnice mit etwa 243 dauerhaften Einwohnern und einer Größe von 1030 ha, die aus drei Teilen besteht – Jestřabí, Křížlice und Roudnice. Die Ortschaft liegt in hügeligem Gelände, verteilt sich auf drei Täler entsprechend ihrer Ortsteile und erstreckt sich vom Fluss Jizerka bei Křížlice (500 m ü. d. M.) fast bis zum Gipfel des Berges Kobyly (897 m ü. d. M.). Die erste schriftliche Erwähnung stammt aus dem Jahre 1492. Křížlice war im 19. Jahrhundert ein bedeutendes protestantisches Zentrum. Auch Spiritismus war in dieser Gegend weit verbreitet. Die Menschen lebten von Perlenherstellung, Weberei, Waldarbeit und als Kleinbauern, später auch von der Arbeit in Textilfabriken. Eine Reihe

von Vereinen war hier aktiv: der Turnverein Sokol, der Sportverein Orel, Amateurtheatergruppen, Imkervereine, die freiwillige Feuerwehr u. a. m. Als Folge des Bevölkerungsrückgangs schlossen sich 1960 Jestřabí und Roudnice zu einer Gemeinde zusammen, 1970 kam Křížlice dazu und so entstand die heutige Ortschaft Jestřabí v Krkonoších. Heute ist Jestřabí vor allem ein Erholungs- und Fremdenverkehrsort, der wegen seiner ruhigen Atmosphäre, seiner Lage und der guten Luft besucht wird. Zwei Drittel der Gebäude sind Wochenendhäuser, Ferienhäuser und Pensionen. Das Gemeindegebiet gehört zur Zone III des Riesengebirge-Nationalparks. Lebhaft geht es hier besonders im Winter zu, wenn Liebhaber des Skifahrens hierher strömen. Die Pisten sind für Familien mit Kindern geeignet, in Jestřabí selbst gibt es einen Skilift, in der Nähe von Roudnice befindet sich wiederum die Bergstation des Skiareals Aldrov (Vítkovice), gut zu erreichen ist auch das Skiareal Vurmovka. Auch Liebhaber des Skilanglaufs kommen hier auf ihre Kosten – im Gemeindegebiet gibt es Loipen mit einer Länge von insgesamt 25 km, über die man auch nach Poniklá, Vítkovice, Rezek und Dvoračky gelangt und weiter über Harrachov bis zur sogenannten „Iser-Magistrála“ („Jizerská magistrála“). Im Sommer ist Jestřabí ein beliebtes Ziel von Wander- und Radtouristen, die abseits des Betriebes der touristischen Zentren des Riesengebirges Naturschönheiten und die zahlreichen Ausblicke auf die Landschaft oder das Panorama des Riesengebirges genießen wollen. In der Ortschaft sind auch ursprüngliche Blockhäuser zu sehen, die Schmuckstücke der Volksarchitektur des Riesengebirges. In der Gemeinde gibt es eine freiwillige Feuerwehr, gegründet 1903, eine regionale Bücherei und ein Gesundheitszentrum. In Roudnice kann man (auf eigene Gefahr) im Feuerwehrteich baden. Von Jilemnice fahren regelmäßig Buslinien hierher. Jestřabí ist Ausgangsort für Wanderungen und Bergtouren (z.B. nach Rezek, Dvoračky, Rokytnice nad Jizerou, ...), hier gibt es mehrere markierte Wanderwege und den Radweg des Riesengebirge-Nationalparks, doch ist das gesamte Gemeindegebiet auch von unmarkierten Feld- und Waldwegen mit einer Gesamtlänge von mehreren Dutzend Kilometern durchzogen, die schöne abgelegene Plätze und unberührte Natur mit den umliegenden Dörfern verbinden. In Křížlice gibt es neuen Minilehrpfad mit dem Namen „Entlang der verwachsenen Plätze der Kaván-Bilder“, der zu Plätzen führt, wo der Maler František Kaván (1866 – 1941) seine Landschaften malte, und zum Ort seines Geburtshauses in Víchovská Lhota zwischen Roudnice und Křížlice. Weiter führt durch Roudnice und Křížlice die Questing-Route „Von der Mühle zur Mühle“, die in Vítkovice beginnt und die Nikolaus-Mühle zum Ziel hat, ein Kulturdenkmal und rares Beispiel der Mühlenarchitektur des Riesengebirgsvorlandes (Foto). Jestřabí ist Geburtsort des Schriftstellers, Pädagogen, Komponisten und Chormeisters Jan Kadavý (1810 – 1883), in Křížlice wurden der Pionier der kriminalistischen Identifizierungsmethode Mechanoskopie Ladislav Havlíček (1900 – 1976) und der Maler und Illustrator Cyril Kutlík (1869 – 1900) geboren.

In der Ortschaft sind auch Baumdenkmäler zu finden: eine Esche in Roudnice in der Nähe des Hauses Nr. 6. und eine Linde in Křížlice in der Nähe des Hauses Nr. 77. In Roudnice kann man auch ein Arboretum besuchen, einen Park mit verschiedenen Arten von ausgewachsenen Gehölzen. Eine Besonderheit von Jestřabí ist der Feldflugplatz, der auf einer Fläche über dem Dorfzentrum liegt, die früher zur Kalkung des Wasserspeichers Souš und von Feldern genutzt wurde und heute zum Training von Militär- und Rettungseinheiten dient. Für die Öffentlichkeit ist es ein beliebter Ort zum Drachensteigen und Snowkiting, auch Hochzeiten finden hier statt. Vom Flugplatz führt ein Waldweg zur Kapelle von Stromkovice, einem Wallfahrtsort mit einer Heilquelle und einem Kreuzweg. Zwei Dominanten in Křížlice sind die evangelische Kirche aus dem Jahre 1786 und die katholische Kirche des Hl. Johannes des Täufers aus dem Jahre 1814, die nicht weit voneinander stehen und auf die Geschichte des Dorfes verweisen.

Důležité kontakty / Wichtige Kontakte / Important contacts / Ważne kontakty

www.jestrabivkrk.cz

svazek obcí
Jilemnicko

Vydalo: Jilemnicko - svazek obcí 2017, neprodejné
Tisk: Geoprint s. r. o., Liberec
Foto: Přemysl Novák a archiv obcí

JESTŘABÍ v Krkonoších

0 250 m 500 m 750 m 1 km

	hranice obce, katastru		lanovka, lyžařský vlek
	obecní úřad, pošta		lyžařské sjezdové tratě
	kostel, kaple, pomník, kříž		turistické značené trasy
	zdravotnictví, výhled		rozcestníky turist. tras
	nákupní středisko, parkoviště		cyklotrasy s číslem trasy
	zastávka bus, pramen		hotel, stravování, ubytování

směr Vichová nad Jizerou, JILEMNICE

směr Hrabačov, JILEMNICE

směr Hrabačov, JILEMNICE

10
Bucharova
výhledka
Na Vrších